

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

A HÁROMSZÁZÖTVEN ÉVES VIZSOLYI BIBLIA

Amikor ez előtt 350 évvel Károli Gáspár Isten iránt való háládatossággal kezébe vette a Vizsolyban kinyomott magyar bibliafordítását, úgy tartotta, hogy ezzel a magyar nemzetnek tett szolgálatot. „Nagy gondviselelenség“-nek mondotta ugyanis, hogy „az magyar nemzetség“ „ennyi ideig gondol nem viselt“ arról, hogy „az Istennek könyve“ magyar nyelvre fordíttassék. Az Isten beszédének, a Szentírásnak nemzeti nyelven való megszólalása valóban a világirodalom történet tanúsága szerint mindenütt a nemzetnek szolgált javára. Az az óriási szókincs, amely a testes kötetben van, a történelmi, retorikai és költői szövegek gazdag sokfélesége minden vonatkozásban hatással volt annak a nemzetnek a nyelvére, amelyet az isteni gondviselés arra méltatott, hogy a tulajdon nyelven szóljon hozzá. Megmérhetetlen áldás volt nemzetünknek is a Károli fordítása. Hiszen ha csak azt vesszük, hogy a XIX. század huszas éveig, a viharos és vérzivataros századok esztendeiben legalább százezer példányban nyomták ki Károli fordításában a bibliát és az újszövetséget, amely példányok nemzedékről-nemzedékre öröklődve nemzetünk szellemi tápláléka volt, már elegendőt mondottunk arra, hogy a nép nyelvére, élő beszédére megbecsülhetetlen hatással volt az „istenes vén ember“ munkája. Magyar bibliának a köztudat a Károli fordítását vallja. A római katolikus vallású Madách Az Ember Tragédiájában ennek szövegét idézi, Tóth Béla Szájrul szájra című munkájában többnyire ezt használja.

Nyilvánvaló, hogy Károli legközelebbi hite cselédeit akarta szolgálni a fordításával. De Istenünknek olyan nagy áldása nyugodott meg kezének és lelkének munkáján, hogy magának vallja és használja ezt a fordítást mind máig minden magyar nyelvű egyház, amely a protestantizmus közösségébe tartozik. Ha végigtekintünk a háromszázötven év alatt megjelent bibliák kiadásainak sorozatán, örömmel látjuk azt a buzgóságot, amellyel evangélikus testvéregyházunk tagjai közül többen munkálkodtak különböző időkben a Károli-fordítás megjelenítésében és terjesztésében. Az evangélikus férfiak dicséretre méltó fordításai, mint elszakadási kísérletek, nem voltak sikeresek. Mind máig a Károli biblia az az édes családi otthon, ahol találkozunk valamennyien protestánsok. Mennyei Atyánk egyformán szól mindnyájunkhoz.

A bibliatársulat kimutatása szerint körülbelül egy évtizedre visszamenőleg nemcsak aránylag, hanem abszolút is hazánkban kell el évről-évre a legtöbb biblia. Ennek a megállapítása a statisztika körébe tartozik, de a hatása nem fér meg a hideg számok között. Erős a hitem, hogy a bibliához fordult és bibliából táplálkozó magyarság lelki erejének megújulása, Isten ígéjéhez való ernyedellen, csüggedellen ragaszkodása hozta meg jutalmul azt, hogy két éve Károli Gáspár működési területe: a Kassa-völgyi esperesség, napjainkban Károli Gáspár szülőföldje jutott vissza tulajdonunkba, nem öldöklő szerszámokkal, mert a mi fegyvereink nem testiek, hanem az Istenben való törhetetlen hit, a hazánk feltámasztásában bízó reménység erejével, lévén a mi fegyverzetünk lelki, nagy erősségek lerontására.

Maradandó emléke e három és fél százados fordulónak az lesz, ha amiképpen eddig nemzetünk elmondhatta az Irás szavaival: „Jó nekem, hogy megaláztál, azért, hogy megtanuljam a te rendeléseidet“, akképen ezután állandóan jó lélekkel vallja közülünk mindenki: „Gyönyörködöm a te beszédedben“ Uram, Atyám!

Dr. Erdős Károly.

Mit nyertem a Károli-Bibliából?

Van-e valami különös jelentősége annak, hogy Isten magyarul szól hozzám? Bizonyára van, de nem tűnik ki azonnal. Eltörpül ugyanis annak a ténynek jelentősége mellett, hogy Isten egyáltalán *szól* hozzám. Ha valaki igazán olvassa a Bibliát, akkor a lényeg Isten lelkének ama titokzatos és szuverén munkájában van, mellyel bizonyosságot tesz önmagáról. Senki sem hagyhatja figyelmen kívül például azt, hogy rádióhallgatásának ténye sokkal inkább a leadó központ akaratától függ, mint az övétől. Technikailag is összehasonlíthatatlanul nagyobb és fontosabb alkotás a leadó, mint a felvevő készülék. Így a Biblia nyelve is, mint Isten üzenetének felvevő közege, alárendelt szerepűnek tűnik fel az Ő önkijelentő munkájához képest.

Ezzel összefügg az a tény is, hogy Isten lelkének eme munkáját tulajdonképpen nem gátolhatja semmi emberi akadály, így az idegen-nyelvűség sem. Az, akit egyszer Isten nevében szólított, megtanul akár milyen idegen nyelvet is, ha kell, hogy tovább társalkodhassék Vele. Hiszen az emberi szellem alkotásait sem gátolhatják meg hatásaikban a nyelvi nehézségek, legfeljebb korlátozhatják. Gimnázista koromban, Platon Kritonjának olvasása közben tisztán éreztem, hogy egyedül ezért is érdemes volt görögül tanulni. Viszont hiába áll nagy mennyiségben rendelkezésre a magyarnyelvű Biblia annak, akihez Isten lelke nem szól: egyszerűen tudomást sem vesz róla.

Ezt a szempontot azonban nem domboríthatjuk ki egyoldalúan. Felbecsülhetetlen áldása Istennek a nemzeti nyelvű Biblia, s így számunkra a Károli-féle fordítás. Mutatja ezt először is az *egyéni hitélet szempontja*. Hogy Isten magyarul szól hozzám, ebben is ábrázolva láthatom azt a kegyelmi tény, hogy Ő elindul értem s minden akadályt legyőzve talál-

kozni kíván velem. Nevemen szólít s nem engedi, hogy elméleti problémákat csináljak az Ő egészen gyakorlati útmutatásaiból. Igéjében ajándékait közvetlenül nyújtja: int, irányít, vigasztal, bátorít olyan közeli és természetes hatással, mint édesanyám szava. Csodálatos áldás az, hogy Isten „anyanyelvünkön” szól hozzánk.

Ezt mutatja a *keresztény közösségi élet is*. „Ahol ketten, vagy hárman egybegyűlnek az én nevében, ott vagyok közöttük.” Aki ezt ígerte, áthidalhatja a nyelvi különbségeket, vagy a kiéleződött nemzeti ellentéteket is; de bizonyára arra gondolt elsősorban, hogy *egy nép* összetartozó gyermekei olvassák majd az Ő igéjét és imádják az Ő mennyei Atyját. A misszió parancsa is megkívánja, hogy „minden népekhez” a maguk nyelvén szóljon az örömhír. Isten minden művével valami különös lelki áldást nyújt. Hogy mit adott a nemzeti nyelvben, csak az érti meg, aki már töltött el perceket, vagy órákat honfitársaival együtt az Ő színe előtt könyörgésben és hálaadásban.

Végül kinyilatkoztatja Isten a nemzeti nyelvű Bibliával egy mindig aktuális és különösen hangsúlyozandó gondolatát. *Engem, mint magyart szólít*. Ránk úgy van szüksége, velünk úgy van célja, mint magyar nemzettel, az Ő magyar nemzetével. Az Ő szemében nem vagyunk elhanyagolható mennyiség. Az Ő kezében igazán megtalálhatjuk lényegünket, hivatásunkat, jövőnket. Ezt akarja velünk, ezért hangzik szüntelen az evangélium magyarnyelvű hívogatója. Ha meghallanánk éppen most, az új magyar jövő küszöbén, s Hozzá térnénk, mint az Ő Krisztusban megváltott magyar nemzete! A finn nép megtette ezt, s azóta csodák világában él. A mi számunkra is készen tartja talán még nagyobb csodáit és gazdagabb ajándékait!

Szele Tibor.

Szemelvények

a Károli-Biblia jubileuma alkalmára

„Az Isten nevét segítségül híván, jámbor tudós atyafiakkal, kik nekem a fordításban segítségül voltak: meg nem szüntem addig serénykedni, míg nem véghez vittem a Bibliának egészben való megfordítását, melyben munkálkodtam közel 3 esztendeig (1586—1589.) nagy járadtsággal, testi töredelemmel, de oly buzgósgós szeretettel, hogy én egy szempillantig ezt a munkát el nem íntam, hanem nagy serénységgel és szeretettel munkálkodtam, míg el nem végeztem azt.”

Károli Gáspár szavai a vizsolyi Biblia előljáró beszédéből.

*

„Jól emlékezem reá, mily isteni félelemmel és becsületességgel kezdett az első kibocsátáshoz... Mert előtte állottam egykor, midőn tanácskozték Pelei János-sal, a nyelvekben tudós gőnczi iskolamesterrel az ő eszérsége alá tartozó lelkipásztor atyafiaknak összegyűjtése felől a közönséges könyörgésre, az elkezdett dolognak jó előmenetelért. És mikor a Könyv nyomtatlat-

nek is, egynehányszor hallottam, hogy jóhászkodván, ekképpen szóla: Csak az Isten addig éltesse, míg a Bibliát kibocsáthatom... kész leszek meghalni és a Krisztushoz költözni.”

Szenczi Molnár Albert szavai.

*

„A biblia valódi értékét és becsét a reformáció ismerette meg a világ népeivel és nemzetével; így a magyarral is. A világirodalom e legértékesebb könyvét igazi népkönyvvé a reformáció tette. A nép izzó érdeklődéssel várva-várta a biblia bármely részének magyar fordítását, hogy maga személyesen győződjön meg arról, vajjon csakugyan az-e az igaz, amit a reformátorok hirdetnek?

A biblia minden szava, minden igéje fegyver volt reformátoraink ajakán és tollán az új eszmék diádra juttatásában s az ó-egyház híveivel való hadakozásban. A «hájas breviárok» helyét a biblia foglalja el. Ott van a mágnások könyvespolcain éppen úgy, mint a legsze-

gényebb ember szalmafödeles házának mestergerendáján. Utja diadalmas; ereje, hatása meglepő.

A magyar bibliának a magyar nemzeti irodalom úgyszólván minden ágára gyakorolt termékenyítő hatása a XVI. és XVII. században, valamint ezután is, egészen a mai napig, igen jelentékeny, úgyhogy még a történeti munkák sem mentek a bibliai szellem átható lehelletétől.¹ Alig van költő és író, aki akár földolgozandó tárgyát, akár gondolatait, kifejezéseit, szövegeit, képeit és hasonlatait ne a bibliából és főleg annak őstestamentomi részeitől kölcsönözné. Igéi, velős mondásai ott maradnak a nép ajkán, a köznap beszédében is. Irodalomtörténetünk egyik jeles munkása a magyar irodalom második korszakát (a protestáns kort) a biblia nagy hatása alapján «a bibliás stílus kialakulásának kora» címmel jelöli.

Rendkívül jellemző, hogy míg a XVI. században a reformáció megindulása óta kilenc protestáns tudós — Heltai és Károlyi, munkatársakkal együtt — járadozik a szentírás magyarra fordításában: addig ez idő alatt a róm. katolikusok közt egyelle ne gy író sem akad, aki az előlük elrejtett, olvasni szigorúan tiltott bibliát, vagy annak valamely részletét magyarul fordítaná. Csak akkor fordítja le Káldy s adja ki 1626-ban bibliafordítását, mikor a Szilveszter fordítása már másodszer, a Károlyi-biblia már 1608-ban szintén másodszer, 1612-ben harmadszer, s Félégyházi Újtestamentoma másodszer (1609) is megjelenik. De erre az első kath. bibliafordítás elkészítésére és kiadására is a reformáció kényszerítette Káldyt. Második kiadást csak 106 év múlva (1732, Nagyszombat) ért. Harsányi István.

*

„Adjunk hálát Istennek, hogy magyaroknak teremtett bennünket. És imádkozunk, hogy még egyszer magyarok lehessünk, lehánva magunkról a földünk idegen s a mi fajtánknál ezerszerle értéktebb nemzetközi mázt, ami nem méltó a magyar lélekhez. Mert a magyar lélek Isten által a nemességre van teremtve. Választott nép vagyunk, úgy van a lelkünk megalkotva, hogy az egész

világ számára kialakítsa és hodrozza, mint a lét drága gyémántját, a nemes, a világtól szabad, de az ideálok előtt térdrehulló jellemet. A magyar lélek és a kálvinizmus egymás számára vanna k teremtvé. Mert milyen lelket kíván a kálvinizmus? Olyan lelket, amely nem merül el ennek a világnak gyönyörűségeiben és élveiben, amelyet nem az ösztönök és a vér kormányoznak. Olyan lelket, amelyet nem elégít ki ez a világ az ő képeivel, tűnő jelenségeivel, hanem amely lélek áttör a látszatok, a tünemények kérgén és szenvedélyes sóvárgással a valót, az igazságot szomjúhozza. Olyan lelket, amelyet nem elégít ki földi kincsek bírása, nem vakít el és nem ejt meg földi hatalom és dicsőség, mert nem elégszik meg az emberrel, az emberivel. Magasabbra tör: eszmények felé. Olyan lelket, amelyik undorodik a szennytól és imádja a tisztaságot; olyan lelket, amelyik nem akar megnyugodni addig, amíg körülötte a világ és az élet meg nem tisztul és át nem nemesedik. És a magyar lélek, ez a lélek, amelyik sohasem volt élvhajász, sohasem volt parázna, sohasem volt ösztöneinek buta rabja; a magyar lélek, amelyik mindig szerette az igazságot és soha nem takargatta a valóságot szép hazugságok kendőbe; a magyar lélek, ez a nyílt, őszinte, mindenkifejelt komoly és férfias lélek még asszonyaiban is, — amelyik soha meg nem részegedett önző hatalom borától és a maga dicsőségéért soha el nem lángett: ez az igazán intelligenciától sugárzó, erős, okos, nemesen érző lélek: ez ilyen, ez kálvinista lélek. Még romlott mivoltában is tele nemességgel és komolysággal: nagyrahitottságának nemes önértelével. Valóban, a magyar lélekből hiányzik a lazaság, hiányzik az elfáradt, egészségtelen nyugati kultúra beleg perverzítése; a magyar lélek képtelen a természetellenességre, lehet az számára mulatság, szeszély, megtévelyedés, de lényeg és állandó vonás soha. Lehet-e tehát az Isten világában nép és lehet-e nemzeti lélek, amely annyira predesztinálva lenne az élet örökkévaló javainak hordozására, mint a magyar nép és a magyar lélek?*

Makkai Sándor.

* A Kálvinizmus és a magyar lélek, 1918.

Kollégiumunk erőfeszítései a református tanárképzés szolgálatában

Akadémiai tagozatait az egyetem alapításakor elvesztett debreceni Kollégiumunkban az egyház öröklőinek szerető gondoskodása folytán 15 éve dolgozik esendben a református tanárképző. A Kollégium egyetemi internátusában alakult meg 1925 elején szerény keretek között, majd a konjunkturális években egyre jobban kiterelvényesedett, míg aztán az 1931. évi gazdasági összeroppanás elvágta fejlődése fonálát. Azóta jórészt csak a tanárjelöltek anyagi segélyezésére szorított, az előadásokat végül is teljesen meg kellett szüntetnie, s csak 1934 óta kezd újra nevelő tevékenységet kifejteni a Debrecenben végző kiváló bölcsészettanhallgatók között. Minthogy a régebben teljes egészében tanárképző javára fordított városi segélyek nagyobb felét a többi intézmények fenntartására kell felhasználni, nagyon szűk keretek közé van szorítva működésében, állandó jellegű kiépitése

¹ Lásd Herzog Manó dr.: A biblia befolyása a magyar irodalomra a XVI. és XVII. században. Bpest. 1885.

ma is a jövő kérdése, ideiglenesen megbízott előadók-kal és igazgatással igyekszik fenntartani árnyéklétét a jobb idők eljöveteleig.

Mégis egyre határozottabban nyilatkozik meg benne az a törekvés, hogy tagjainak vallásos szellemű tudományos képzést nyújtson. Az összeomlás előtt már megvolt előadások visszaállításában első rendben a világnézetileg fontos tárgyakat vette munkába. Újonnan szerveződött meg a vallástudomány és világnézetileg filozófia és pedagógia rendszeres előadása. Az egyházkerület sajtóalapjának támogatásával megjelenő évkönyveiben helyet kapnak a tagok doktori disszertációi mellett a református tudományosság megnyilatkozásai. Az anyagi viszonyok szorítása miatt ez évtől kezdve még jobban kidomborodik nevelő jellege, mert pénz hiányában csökkenteni kellett a tagok segélyezését, de megtartotta nevelőmunkája eddigi kereteit, sőt megtoldotta az Egyetemes Konvent által évek óta sürgetett történelmi előadá-

sokkal, így tehát a diákszociális jelleg háttérbe szorítása párhuzamos a nevelési feladatok fokozott munkálásával.

Ez a fejlődési irány megfelel a református tanárképző igazi rendeltetésének. Az egyetem és tanárképző intézete mellett ugyanis még egy általános tudósképzést szolgáló intézményt fenntartani feles fenyűzés volna az egyház részéről. A református tanárképzőnek az adja meg az értelmét, hogy a tudományos irányításra törekvő egyetem és az állami tanárképző nagyfontosságú tevékenységét kiegészítve vallásos nevelőmunkával, egyházunkhoz hűségesen ragaszkodó, annak szellemében igazi nevelőmunkára gazdagon felszerelt tanárokat küldjön ki elsősorban a református középiskolákba. E feladatának a legutóbbi időkhöz meg is felelt. Minden felső ajánlás vagy kötelező rendelkezés nélkül egyre több tanintézetünk választott tanárt végzett növendékeink közül. Három kivétellel ma már minden református gimnáziumban és két tanítóképzőnkben működnek volt tanárképzőseink feletteseik nagy meglepedésére. Rimaszombat protestáns gimnáziumát is beleszámítva, ahova most került két volt tagunk, ma már 40, intézetünkben nevelkedett tanár végzi hivatását református iskoláinkban. (Csak nyolc került állami gimnáziumhoz, másik nyolc egyéb, főként tanügyi beosztásba, míg tíz végzett tagunk elhelyezkedése ismeretlen, vagy katonai kötelezettségük miatt még nem taníthatnak.)

Sajnos, két év óta már nem tudjuk kielégíteni középiskoláink tanárigényét. Hiába fordulnak egyre sűrűbben hozzánk az intézetek, nincs állástalan növendékünk, akit küldhetnénk. Ha pedig az Erdély visszakerült részében működő tizenegy intézetünkre gondolunk, teljesen megoldhatatlan a tanárképzőre váró nagy feladat a református intézetek tanárszükségletének ellátása tekintetében. Egyházunk legsürgősebb nevelési feladatai közé tartozik ezért a tanárképző mielőbbi teljes kiépítése, működésének szilárdabb és véglegesebb alapokra helyezése, tagjai létszámának lényeges felemelése. (Most 36.) Más különben a hirtelen ránk szakadt általános tanárihiány veszedelme igen érzékenyen fogja sújtani nevelésünket, mert nem tudjuk betölteni a középiskolai nevelés területén egyházunk egyik alapvető lényegi hivatását: a minőségre való törekvést. Meg kell elégednünk kiválóan képzett tanerők helyett olyanokkal, amilyeneket majd kapni fogunk. Középiskolai nevelésünk színvonalát is fenyegető eme veszéllyel csak úgy tudunk megbirkózni, ha nemcsak iskoláink anyagi fennmaradását biztosítjuk, hanem kiválóan képzett, református szellemben nevelt tanárok alkalmazásával hagyományos magas színvonalukat is. Ilyen tanárok nevelése céljából van szükség a református tanárképző kifejlesztésére, mint nem egyedül a tiszántúli egyházkerület, hanem az egész magyar reformátusság között munkát végző középiskolák tanárainak hitvallásos nevelését biztosító főiskolának kialakítására. A régi debreceni bölcsészeti akadémia hagyományait az újabb feladatoknak megfelelően tovább ápoló református tanárképzőnk a lelkesképzővel testvéri együttműködésben folytatná a Kollégium felsőfokú nevelőmunkáját.

Egyházunk csak akkor remélheti, hogy nagy anyagi áldozatokkal fenntartott középiskoláiban a gondviselésére bízott gyermekek igazán református nevelésben részesülnek, ha a mai világnézeti zűrzavar-

ban fokozott gondot fordít arra, hogy középiskoláinak tanári testületét hitvalló, református szellemű nevelésre kész és alaposan kiképzett tanárokkal egészíti ki. A középosztály nevelése a középiskolák tanárainak lelkes munkájától függ. Ha fenn akarjuk tartani egyházunk szellemét, ránk maradt örökségét a következő nemzedékekben is, akkor az e feladat megoldásában első vonalban küzdő tanárság között minél több kiváló, református szellemben felnevelt új munkás nevelésének biztosítására nem kell visszarriadnunk az áldozatoktól. Ez az Istennek tetsző áldozat bizonyára meghozza a maga gyümölcsét.

Dr. Péter Zoltán.

I R O D A L O M

Károlyi Emlékkönyv. *A vizsolyi biblia megjelentésének háromszázötvenedik évfordulójára.* Szerkesztette: Dr. Vasady Béla. A Coetus Theologorum Református Theologusok Munkaközösségének kiadványsorozata. 1. szám. Budapest, 1940. 373 lap.

Néhány évvel ezelőtt még sokat panaszkodtunk teológiai irodalmunk szegénységére. Azóta azonban egyre nagyobb számmal jelennek meg teológiai tudományokkal foglalkozó könyvek. A reformátori teológia megújulása magyarországi református egyházunkban is örömdetesen növelte a teológiát művelők és az iránta érdeklődők számát. Nagyszerű lelki összhangról tanuskodik az a tény, hogy az új reformátori szellemben dolgozó munkaközösség első nagyarányú gyűjteményes művében éppen a magyarországi reformáció egyik legnagyobb áldásával, a Károlyi bibliafordítással foglalkozik. A könyv három részre oszlik: egy történeti, egy írásteológiai és egy gyakorlati teológiai részre. Az első főrészben Károlyi Gáspár életéről és nagy életművéről: a bibliafordításról, a vele kapcsolatos történelmi vonatkozásokról olvasunk. A vizsolyi biblia exegetikai értékét gondosan elkészített tanulmányok tárgyalják. A magyar bibliák törzskönyvéhez hasonló összeállítás még eddig nem jelent meg. Ebben a részben van még szó a magyar bibliának a nyelvre, költészetre való hatásáról, egy bibliafordítás feltételeiről és kelleiről. Az írásteológiai rész a Szentírásnak, az egyháznak és a filozófiának, valamint a tudományos írásmagyarozatnak az isteni Kijelentéshez viszonyulását dolgozza fel. A harmadik rész értekezései pedig azt mutatják meg, hogy a bibliafordítás és az annak nyomán járó tudományos munka hogyan válik áldássá a lelkipásztor gyakorlati szolgálatában: a prédikációra készüléskor, a textusszerű és helyén mondott igehirdetésben, a vallástánításban; és az így hirdetett Ige hogyan szenteli meg az emberi lelket. A könyvben megjelent dolgozatok szerzőit is hasznos lesz közölni: S. Szabó József, Dr. Harsányi András, Dr. Erdős Károly, D. Dr. Kállay Kálmán, Dr. Pongrácz József, Dr. Csűry Bálint, Juhász Géza, Dr. Musnai László, Czeglédy Sándor, Dr. Török István, Dr. Makkai Sándor, Dr. Koncz Sándor, Horváth István, D. Dr. Ravasz László, Dr. Victor János, Dr. Czeglédy Sándor, Darányi Lajos, Sienes László, László Dezső, D. Dr. Illyés Endre és Dr. Nagy Mária. A könyvet a Coetus Theologorum Református Theologusok Munkaközössége jelentette meg. Ez az egyesület nemrég alakult a teológiai tudományok

művelésére és népszerűsítésére s első kiadványával megmutatta, hogy célját eredményesen tudja munkálni. Az értekezések különböző életkorú, sőt különböző theologiai irányokat követő írói ebben a könyvben egy célra állították szolgálatba tudásukat: arra a célra, amelyet a bibliafordító „istenek vénember” is szolgált annakidején és azóta is: Istennek nagyobb dicsőségére ebben a világban.

Kósa Ferenc.

„Áll a viharban maga a magyar...” A tiszántúli egyházkerület lelkeszi konferenciájának emlékfüzete. Sajtó alá rendezte: Dr. Vasady Béla. Az *Igazság és Élet Füzetei* 19. szám. 82 lap.

Az örökkévaló találkozik az időszerűvel a lelkipásztor szolgálatában. Az idő felett álló Isten üzenetét viszi az időben élő emberhez. Ahhoz, hogy a szolgálata eredményes legyen, nemcsak az Igét kell ismernie, hanem azt a népet is, amelyikhez az Ige szól és azt az időt is, amelyikben szól. A mai világhelyzet hatalmas és félelmes ellensége az Isten szolgáinak. Ha küzdeni és győzni akarnak, fel kell deríteniök az ellenséget, egységes és biztos haditerffel. Ez a szükség hívta össze azt a lelkeszi munkaközösséget, amelynek az elhangzott előadásai ebben a füzetben ki vannak nyomtatva. D. Dr. Révész Imre püspök előszava és két mélyenszántó bibliatanulmánya után (Ap. Csel. 16: 9—40. és János 20: 21. alapján) az előadók a következők voltak: Dr. Vasady Béla, Dr. vitéz Marton József, Dr. Szentpéteri Kun Béla, Dr. Hajdú Gyula, Dr. Ferenczy Károly, Dr. Péter Zoltán, Dr. Makkai Sándor és Dr. Bodonhelyi József. A két-napos konferencián alapos megvitatásra került a faj, nép, nemzet problémája; a keresztyén egyház tanítása az államról. Szó volt az evangéliumi szocializmus szükségéről és lehetőségeiről. Végül az előadók bizonyosságot tettek, hogy a jövő kibontakozás egyetlen útja: még sokkal tisztább, hűségesebb szolgálata az Úr Jézus Krisztus evangéliumának. Az előadások után még két értékes hozzászólást közöl a füzet Túróczy Zoltántól és Pass Lászlótól. Az előadások külön-külön ismertetése sok helyet venne igénybe. Gazdag ismeretanyagot nyújtanak. Ha nem is mindenütt maradnak meg azok között a határok között, amelyek Isten anyaszentegyházának kötelességét és feladatát határolják körül ebben a világban, mégis elismerésre méltó, hogy szorongató kérdésekre az evangélium szellemében határozott feleletet adnak. A füzet elolvasása után azt érzi az olvasó, hogy mégsem egyedül áll a viharban a magyar, mert Teremtő és Megváltó Ura vele van.

Kósa Ferenc.

Hírek az egyházmegyékből

ALSÓSZABOLCS-HAJDÚVIDÉKI EGYHÁZMEGYE.

A hajdúböszörményi református egyház által fenntartott elemi iskoláknál az elmúlt tanév végén több tanítót nyugdíjazván a minisztérium, a megüresedett tanítói állásokat az egyháztanács a szeptember 20-i gyűlésén töltötte be. A tanítónő állásokra egyhangúlag megválasztották: Sörös Viola, Királyi Ilona, Simon Zsófia és Mihály Teréz tanítónőket; a

férfitanítói állásra pedig szótöbbséggel Barra Lajost. A megválasztott tanítók állásaikat rögtön el is foglalták. Legyen áldott a munkájuk.

Az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegye szept. 24-én tartotta rendes őszi közgyűlését Debrecenben, a vármegyeháza tanácstermében. Bartha László esperes imával és emelkedetthangú beszéddel nyitotta meg a népes közgyűlést. Rásó István alispán gyöngéllkedése miatt kénytelen volt távolmaradni. Dr. Benkő Géza országgyűlési képviselő, tanácsbíró megragadó beszéddel emlékezett meg Erdély visszatéréről, az ottani gyülekezetek, kivált a lelkipásztorok és tanítók rettentés kinszenvedéseiről. Az erdélyi magyarságot a templom és az iskola tartotta meg magarnak; első helyen a mi templomunk és a mi iskolánk. — Dr. Szalkay Antal hajdúböszörményi polgármester tanácsbíróvá, Dr. Csíha István egyházmegyei ügyészé választották. Délután a bíróság fegyelmi ügyeket tárgyalta.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

A debreceni református egyház kistemplomi egyházzsége elhatározta, hogy vezető-lelkésze szülőfaluját, a Szatmár vármegyében most felszabadult csomaközi kis gyülekezetet oltalmába veszi s gyöngéd szeretettel támogatja.

Új debreceni segédlelkész. D. Dr. Révész Imre püspök Uray Sándor lelkipásztor mellé, a kistemplomi egyházzségeben, Kósa Ferenc volt gyulai segédlelkészt rendelte, a Munkácsra vallásoktatónul kinevezett Szenes László segédlelkész helyett.

KÖZÉPSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

Az újfehértói gyülekezet, a Nagykállóba távozó Porzolt István esperes-lelkész helyébe, Szabó Béla apagyai segédlelkészt meghívta lelkipásztorául. — Áldaskívánással köszöntjük.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

A felszabadult Szatmárból megérkezett a Szamos és az Egyházi Híradó legelső példánya, nemzetiszín keretben, telve örömujjongással s a multa tekintő sok szomorúsággal. A Szamos már szeptember 5-én, a Kormányzó úr bevonulása napján megjelent. Minket különösebben azért érdekel ez a lap, mert valamikor, 70 évvel ezelőtt, Dr. Csécsi Miklós szatmári lelkipásztor alapította; később, makói lelkész korában ugyanő alapította a Téli Ujság-ot. Az Egyházi Híradó-ból idézzük Sárközy Lajos németi lelkipásztor következő bátor, szokimondó nyilatkozatát:

„Olyan időket éltünk át, mikor a nyelvünkre, a nemzetünkre, a becsületünkre naponként bélyeget sütöttek. Olyan időket, midőn szakadatlanul sarcoltak, fosztottak és kopasztottak a koplalásig, éhségig és rongyosságig. Kezdődött ez az uralom a megalázó, csúfos botverésekkel, folytatódott a birtokkiszajátításokkal, vagyonszétosztásokkal, a leszegényítés átkos politikájával, amik mind mostanáig tartottak. Tisztviselőink elbocsátása, ártatlan családjaik éhhalálra szánása — rendszerint karácsonyi ajándékkul, mindenféle foglalkozásban a boldogulás elgátlása, ifjaink pályára indulásának megakasztása még most is erősen megsajogtatja a lelkünket. Különösen a kultúránkat taposták-tiporták saru-oldatlan, tisztátalan lábbal. Gyászban ültek az iskolák, szekundában a diákjaink, jövőtlenül kesergett iparos és földművelő fiatalságunk. Megtorpantak a pega-

zások és jajgattak a Múzsák. Búsongva virrasztott felettünk, veszendő népe felett nagy Köleseynk hazajáró szelme. Kegyetlen adóztatások, rekvirálások, hadimunkák, házkutatások, bebörtönzötetések, minden elképzelhető és elképzelhetetlen bántalmak és kínzások gyehennájában égtünk és nem volt se nappalunk, se éjszakánk az örökös aggodalom és remegés miatt. De ki tudná felsorolni a sok nyomorítást! Bizonyosra veszem, hogy köteteket fognak még írni azokról a hősi tettekről, amelyekkel gyötörték bennünket — minisztertől prefektusig, prefektustól zsandárig és detektívig — raboskodásnak súlyos próbáiban... De, hála Istennek, az Ő megtartó kegyelmének, mi megmaradtunk. A szenvedéseken által eljutottunk a szabadulás kösziklájához s *ime, újjá lett minden!*"

A szatmári és németi egyházak kebelében régidő óta működő leánynevelőintézet, bár keserves szorongatások között, mégis működött az idegen megszállás ideje alatt is. A világháború előtt a felső leányiskola és a tanítónéközpont mellett, református női kereskedelmi iskola is működött a leánykollégium keretében. Most a felszabadulás után arról érkezett örömdolgozó híre, hogy a huszonekét év óta megszüntetett kereskedelmi leányiskolát az iskola fenntartó hatósága haladéktalanul visszaállítja. A város katonai parancsnokságának hozzájárulásával a beiratások szeptember 18-án már meg is kezdődtek.

A felszabadult Szatmár városa utcaneveinek a letűnt megszállás utáni újrendezése alkalmával, a városi hatóság helyt adott az ottani református egyház kérésének és a Lánchos-templom körüli térséget *Kálvin-térnek*, a Szamos hídon túli piacteret pedig *Biky Károly-térnek* nevezte el.

Rápolti ünnepe. Idegrázó, nagy történések kötötték le a közfigyelmet a nyár folyamán. A nyugati villámháború, Franciaország összeomlása, az olasz beavatkozás, Besszarábia visszakerülése Oroszországhoz, a szinte földből kinövő mesés magyar hadsereg felvonulása, a pattanásig feszült helyzet, amikor órák kérdése az elszánt összecsapás, a bécsi döntés, amely kitágította keleti határainkat, mind olyan horderejű események, amelyek mellett alig jut figyelem másra. Eközben Szatmár megye egyik kis falujában, Rápolton, feljegyzésemelőtő esemény történt. Rápolton várja a további parancsot a 36. gyalogezred első zászlóaljja, Schiller János őrnagy parancsoksága alatt. Honvédségünk nem tölti tétlenül az időt, hanem a fiatal, tevékeny rápolti lelkész, Szalacsy József, kérésére a róm. kath. vallású őrnagy vezetése alatt hozzáfog a református templom külseje, belseje, környéke rendbehozásához. Mire jött a bécsi döntés és el kellett hagyni a zászlóaljnak Rápoltot, megszüpült a 120 éves templom, elkészült a esinosan parkírozott templomkertben a hősi emlékmű és az országzászló. A felavatáson, mely megható ünnepség keretében szeptember 8-án folyt le, nem vehettek részt a derék honvédek, ott meneteltek már Erdély kapujában. Rápolti népe pedig örökké őrizni fogja emléküket, jóságukat, hiszen 2200 P értékű munkát végeztek nekik Isten nevében. A szükséges anyag ára mintegy 1100 P, közadakozásból jött össze, így egy fillér adósság nélkül újult meg a rápolti templom és állított fel az országzászló s hősi emlékmű. Honvédségünknek is becsületére válik a Schiller János őrnagy nemes tette, amely messzmagaslón hirdeti, hogy bármilyen felekezeti valaki: nagy szolgálatot tehet és építheti a magyar összefogás templomát. A felavatási ünnepen Rápolti

apraján, nagyján kívül jelen volt a környék népe, élén gróf Tisza Lajos, Péchy Manó, Németh Jenő, Teremy József, Dr. Osváth Lajos vezetőinkkel. — A felavatási szolgálatot Kósa Zsigmond, Sarkady Károly és Sipos Károly lelkészek végezték.

HALOTTAINK

kisdobronyi Dr. Isaák Elemér jog- és államtudományi tudor, cs. és kir. kamarás, földbirtokos, zsinati pótképviselő, szeptember 19-én, élete 70. évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése szeptember 21-én ment végbe nagy részvét mellett rozsályi kastélyából. Ezután az elhunytat Nagyszekerésre vitték, hol a családi sírboltban örök nyugalomba helyezték. Legyen emléke áldott.

Markos Imre, a felszabadult szatmári református főgimnázium nyug. tanára, 85 éves korában, folyó évi szeptember hó 4-én elhunyt. Tehát már nem érte meg a felszabadulás másnap bekövetkező örömeit. 1890 óta állott a szatmári főgimnázium szolgálatában. Tartózkodó ember volt, aki hatalmas tudását és sokoldalúságát remigen mutogatta kifelé. Kitűnő tanári munkásságán túl évtizedekig vezette az ifjúsági zenekart, felügyelő tanára volt a segítőgyesületnek s mintaszerű pontos pénztárosa az iskolának. Tanári pályáját a pontosság és szigorúság jellemezte; de a szigorú számtantanár mindig melegsívű emberré változott, amikor tanítványain segíteni kellett. Sokok tanítványa őrzi kegyelettel emlékét.

KÜLÖNFÉLÉK

Sulyok István püspök, Dr. Thury Kálmán főgondnok társaságában, a mult héten meglátogatta püspökünket s vele hosszasan tárgyalt. Rajtuk kívül résztvett a tárgyaláson Dr. Szentpéteri Kun Béla egyházmegyei gondnok és Dr. Papp Ferenc középiskolai felügyelő. A tárgyalás informatív természetű volt s későbbi dolgok előkészítésére szolgált. Sulyok István püspök és Dr. Thury Kálmán főgondnok Debrecenből Budapestre utaztak, ahol a Konvent elnökségével folytatnak további megbeszéléseket.

Missziói előadók értekezlete. A missziói előadók ezévi értekezlete október 15—16. napjain lesz Budapesten, a Ráday-könyvtár termében. Az értekezleten, október 15-én a következő előadások lesznek: Missziói munka a földművelő nép között: Dr. Benedek Sándor. Missziói munka a magyar középosztályban: Muraközy Gyula. Missziói munka munkások, iparosok és kereskedők között; eszmecserével. 15-én délután előadást tart: Dr. Ravasz László püspök: Missziói munkánk revíziója címmel. Az előadásokra és megbeszélésekre minden érdeklődőt szívesen látunk. Szeptember végéig jelentkezők számára kedvezményes vasúti jegyről is gondoskodunk. 16-án az előadók zárt körben a maguk dolgait beszélnek meg. Az értekezletet rendező: Dr. Enyedy Andor konventi missziói előadó, Miskolc, Palóczy-utca 35.

Október 29., 30. és 31. napjain lesznek az ezévi Országos Protestáns Napok. Az Országos Bethlen Gábor Szövetség, elhatározta, hogy rendszeressé teszi és évenként megrendezi Budapesten az Országos Protestáns Napokat. Ez esztendőben is október végén a reformáció napjához kapcsolódva tartatnak meg az Országos Protestáns Napok ünnepségei. A főünnepségek október 29-én, kedden délután 4 órakor kezdődnek. Ugyanaznap este „Mit jelent Vízoly a magyar kultúrában“ címen rádióban előadás hangzik el. Este

8 óraker a Korál Kamara Társaság hangversenyt ad a Zeneművészeti Főiskolán, vidéki kollégiumi ének- és zenekarok közreműködésével. Október 30-án, szerdán délelőtt előadások tartatnak a Fasori templomban és ifjúsági konferencia lesz a Pesti Vigadó nagytermében. Ugyanaznap délután evangélicizációs előadások tartatnak ismét a Fasori templomban és az ifjúsági konferencia folytatódik a Vigadóban. Este 1/8 óraker protestáns irodalmi és művészeti est lesz a Városi Színházban, nagynevű protestáns írók és művészek fellépésével. Október 31-én, csütörtökön délelőtt reformációi ünnepi istentiszteletek tartatnak Budapest összes templomaiban. Az istentiszteletek után protestáns cserkészek koszorútvívó csoportjai indulnak protestáns nagyjaik emlékműveihöz a templomok elől. Este 6 óraker pedig a Pesti Vigadó nagytermében hagyományos fényrel rendezi meg a Bethlen Gábor Szövetség Reformációi Emlékünnepélyét. Az emlékünnepély után közvacsora lesz a Gellért-szállóban. Október 26-tól november 5-ig az Országos Protestáns Napokon résztvevők részére 50%-os vasúti kedvezmény áll rendelkezésre. Az ország különböző főbb városaiból nagyobb kedvezményű ünnepi különvonatok is indulnak a főnnepségek napjain. Az Országos Protestáns Napok a rotéstáns öntudat erősödésének kiváló alkalmai.

Árvanap. Az Országos Zsinat rendelkezése értelmében, az Árvanap minden év október havában megtartandó. Kiss Ferenc, az ORSZ. tiszteletreméltó vezére, körlevélben kéri a lelkésztestvéreket, hogy az idei Árvanapot október 13-án rendezzék meg.

ELINDULTAK a Szeretetszövetség diakónusai, hogy megigjárdják mindazokat a gyülekezeteket, melyek a szeretetszövetségi tagdíjak beszedésél taggyűjtő által kériék. Bekopognak minden református családhoz, hogy kériék a támogatásukat a Szeretetszövetség intézményei részére. Nagy és nehéz munkát vállaltak azok, akik alkalmas és alkalmatlan időben jelkeresik a gyülekezeti tagokat, hogy a mindenki előtt legellen-szenvesebb munkát végezzék: kérienek. Ehhez a munkához, amelynek során sok drága tapasztalatra tesznek szert, de sok visszaütést, sőt szidalmat is elűrnek, Krisztus ad erőt, mert az Ő kicsinyei számára kérienek és az Ő országát munkálják. Tehozzad is eljuttatja Krisztus kéri szavát. Lesz-e választás Krisztusnak?...

Az I. lelkészsképesítő vizsgálatra szeptember 30-án, hétfőn d. e. 11 óraker kell jelentkeznii a lelkészsképzőintézetii szemináriumban. Délután lesz a zárttermi írásbeli vizsgálat (prédikációírás), míg a szóbeli másnap, október 1-én délelőtt kezdődik.

A II. lelkészsképesítő vizsgálatra jelentkezés október 7-én történik. Délelőtt 8 óraker zárttermi írásbeli és 8-án délelőtt kezdetét veszi a szóbeli vizsgálat.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4229—1940. szám.

KÖRLEVÉL

a zsinórirásra való átképzésről.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr az 1940. évi augusztus hó 13-án 171,011—1940. V. szám alatt kelt rendeletével a liceumi tanulók zsinórirásra való átképzése tárgyában intézkedett. (L. a Hivatalos Közlöny 1940. évi szeptember hó 1-én kiadott 17. számában.)

A vezetésem alatt álló egyházkerület valamennyi liceuma igazgatóságának figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr szóbanforgó rendeletére felhívom. Debrecen, 1940 szeptember 19.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4230—1940. szám.

KÖRLEVÉL

a nyelvmesternőképző iskola tanítástervének életbeléptetéséről.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr az 1490. évi augusztus hó 26-án 64,300—1940. V. 2. sz. alatt

kelt rendeletével a nyelvmesternőképző iskola tanítástervének életbeléptetése tárgyában intézkedett. (L. a Hivatalos Közlöny 1940. évi szeptember hó 1-én kiadott 17. számában.)

Utásítom a vezetésem alatt álló egyházkerületbeli valamennyi leánygimnázium, liceum és polgári leányiskola igazgatóját, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrnak szóbanforgó rendelete értelmében járjanak el és amennyiben a vezetésük alatt álló iskolában nyelvmesternőképző tanfolyam működik vagy szervezés alatt áll, az Egyetemes Konvent 341—1940. számú határozatával megállapított liceumi rendtartást tekintsek irányadónak.

Egyben valamennyi gimnázium, leánygimnázium, liceum, polgári fiú- és leányiskolának ajánlom, hogy a nyelvmesternőképző iskola tanítástervét az iskola ellátmánya terhére szerezzék be.

Debrecen, 1940 szeptember 19.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

Pályázati hirdetések

A fejezései református leányegyház presbitériuma pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett előkönyörgő-kántortanítói állásra. Fizetés: 1. Természetbeni lakás kérttel. 2. 19 mázsa búza. 3. Tandij és szénaváltás 128 pengő. 4. Fapénz 97 pengő. 5. 4 kat. hold föld. Érték-egység: 40. Államsegély. Köteleesség: I—VIII. osztály vezetése (osztatlan). Belmissziói munka, presbitéri jgyzőkönyv-vezetés. Pályázati határidő október hó 21. Állás választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó. A pályázati kérvények: Református Lelkészi Hivatal, Hete, u. p. Tarpa, Bereg megye címre küldendők. Presbitérium.

A fenyestitkei református egyház pályázatot hirdet újonnan szervezett III. számú tanítónői állásra. Fizetés: Természetbeni lakás, vagy törvényes lakáspénz, 10% készpénz egyháztól, a többi államsegély. Köteleesség: Iskolaszék által kijelölt osztályok vezetése, belmisszióban segédkezés. Pályázati határidő 21 nap. Kellően felszerelt kérvények — választélyeggel — Lelkészi Hivatal, Fenyestitke címre küldendők.

A mezősasi református egyház presbitériuma pályázatot hirdet a II. számú férjtanítói állásra. Fizetés és köteleességek törvény szerint. Pályázati határidő október 21. Pályázatok Református lelkészi hivatal, Mezősas címre küldendők.

Fülpös református egyháza Debreceni Protestáns Lap szeptember 1-i számában — most már megüresedett — kántortanítói állásra meghirdetett pályázatot megújítja. Pályázati határidő október 21. Kántorpróba október huszadikán d. u. 3 óraker. Szabályszerűen felszerelt kérvények következő címre küldendők: Református Lelkészi Hivatal, Fülpös; u. p. Szatmárökörítő. Állás választás után azonnal elfoglalandó.

Az őfchértői református egyház pályázatot hirdet „nyugdíjazástól feltételezetten“ a folyó tanévre ideiglenes kiségitő tanítónői állásra nyolcnapos határidővel. Fizetése egyháztól 10% és törvényes államsegély. Köteleessége I—II. vegyes osztály tanítása, kézimunka, ismétlőiskolások tanítása, leányegyesületi és belmissziói munkában segédkezés. Állás azonnal elfoglalandó. Korteskedés kizáró ok. Okmányok visszaküldésre megcímzett és felbélyegzett boríték melléklendő.

A pátrohai református egyház az 1940—41. iskolai évre pályázatot hirdet egy helyettes tanítói állásra. Köteleessége az iskolaszék által reá bizott osztályok vezetése. Fizetése törvényszerű. Választás felsőbb hatóságok jóváhagyása után válik jogerőssé, melyért az egyház felelősséget nem vállal. Pályázati kérvények Református Iskolaszék, Pátroha küldendők. Pályázati határidő 21 nap.

TARTALOM:

Erdős Károly: A 350 éves Vizsolyi-Biblia.
Mit nyertem a Károli Bibliából?
Személyvények.
Dr. Péter Zoltán: Kollégiumunk erőfeszítései a református tanárképzés szolgálatában.
Irodalom — Hírek az Egyházmegyéből — Halottaink — Különfélek — Hivatalos értesítés — Pályázatok — Hirdetések.

FÖLDEK, HÁZAK, TELKEK

eladása, vétele, bérlete ügyében
forduljon bizalommal

DIENES JÓZSEF O.F.B. ingatlanforgalmi irodájához
DEBRECEN, BETHLEN-UTCA 21. SZÁM

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferenc József-út 53. Telefon: 28-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN

TELEFON: 20-06 és 15-43

Alapította:
Sesztina János
1819-ben.

**IPARI-, MEZŐGAZDASÁGI-, HÁZTARTÁSI-,
GÁZOLTALMI- és LÉGVÉDELMI CIKKEK.**

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat
jutányos áron készíti

Szenási Sándor

Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.

JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református Iparos.

Gondtalanul szerezheti be nyári szükségleteit,

ha a „TAKARÉKOSSÁG“ RT.

bevásárlási rendszere

útján eszközli azokat!

DEBRECEN, DEÁK FERENC-UTCA 6.

Szerezze meg
a „TAKARÉKOSSÁG“ RT. vásárlási igazolványát.
Díjtanul bocsátja rendelkezésére a Központi iroda.

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA

ORGONA- ÉS HARMÓNiumGYÁR RT.
PECS, József-u. 30.

Orgonák, harmóniumok javítá-
tása, átépítése, új homlokzat-
sípok, villamos fajtáberende-
zések. — Meltányos feltételek,
művészi kivitel.

KRASZNER LAJOS

Gyapjűszövet és bélésáru nagykereskedő BUDAPEST, V. KERÜLET, DEÁK-TÉR 2. SZÁM.
Kapható mindenféle ruhaszővetáru, jó és megbízható minőségben és kedvező áron.
Lelkészek, tanárok, tanítók részére fizetési kedvezmény az ORJÓ útján.
Pontos kiszolgálás. Kívánatra szívesen küld mintákat.

Alapítási év:
1906

ISKOLAI

író- és rajzszerek, irkák, füzetek,
papíráruk a legjobb minőségben
az Árkormánybiztosság által meg-
állapított áron beszerezhetők a

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedésben. DEBRECEN, Ferenc József-út 26.

**MAGYAR ÁLTALÁNOS
HITELBANK**

DEBRECENI FIÓKJA

Piac-utca 45-47. Telefon: 23-70., 23-71.

FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

a gáz a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;
a gáz a legkényelmesebb;
a gáz a leggyorsabban kezelhető;
a gáz melege pontosan szabályozható;
a gáz számlaértéke egy hónappal későbbben fizetendő.

Messzemenő kedvezmények a házi gázveze-
tékek berendezésénél.

Fűzők, tüzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkály-
hák olcsón kaphatók.

Díjtanul felvilágosítások, készülékek bemutatása,
költségvetés:

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-53. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsöztet és azon-
nal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyó-
sít. — Mint a Futura főbizományosa, fog-
lalkozik a termény-üzlet minden ágával. TELEFONOK:
Bank: 19-70. és 22-32. Terményosztály: 28-66. szám.

REFORMÁTUS

**PAPI
PALÁST
ÉS SÜVEG**

KÉSZÍTÉSE

ELSŐRENDÜ

KIVITELBEN

**FÉNYES
ILONA**

RIMASZOMBAT

